

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

Kopsavilkums Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinumam par ietekmējošu novērošanas tehnoloģiju izplatīšanu un izmantošanu

(Pilns šā atzinuma teksts angļu, franču un vācu valodā pieejams Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja (EDAU) tīmekļa vietnē www.edps.europa.eu)

(2016/C 79/04)

EDAU šajā atzinumā pievēršas datu aizsardzības un privātuma problēmām, kas radušās saistībā ar privātumu ietekmējošu novērošanas tehnoloģiju izplatību un izmantošanu. Šo rīku izmantošana automātiski ietekmē personas datu apstrādi, kā arī privātumu, jo privātumu ietekmējošu novērošanas rīku galvenais mērķis ir attālināti iefiltrēties IT sistēmās (parasti ar interneta starpniecību), lai slepeni novērotu šo IT sistēmu darbību un laika gaitā nosūtītu datus atpakaļ novērošanas rīku lietotājam.

Lai gan šādi rīki var būt instrumenti, ko likumīgi (un reglamentēti) izmanto tiesībaizsardzības iestādes vai izlūkošanas aģentūras, tos var izmantot arī kā "Trojas zirgus", lai apietu drošības pasākumus elektroniskās komunikācijas un datu apstrādes jomā.

Pretrunas starp IKT rīku pozitīvu izmantošanu un negatīvo ietekmi, ko tehnoloģiju ļaunprātīga izmantošana var radīt cilvēktiesību jomā, jo īpaši, uz personas datu un privātuma aizsardzību, jārisina ar valstu un ES politiku, kā arī iesaistot visus IKT nozares dalībniekus (izstrādātājus, pakalpojumu sniedzējus, tirgotājus, starpniekus, izplatītājus un lietotājus).

Šajā atzinumā EDAU ierosina novērst privātumu ietekmējošu novērošanas tehnoloģiju izmantošanas radīto apdraudējumu, īstenojot turpmāk minēto:

- jānovērtē pašreizējie IKT ES standarti, lai uzlabotu cilvēktiesību aizsardzību, jo īpaši, novērošanas vai pārtveršanas tehnoloģiju eksporta un saistīto pakalpojumu gadījumā,
- novērošanas un pārtveršanas rīku izmantošanai un izplatīšanai (tai skaitā ES robežās) un saistītajiem pakalpojumiem jāpiemēro pienācīgs regulējums, ņemot vērā pamattiesību, jo īpaši, tiesību uz privātumu un datu aizsardzību, pārkāpšanas iespējamo risku,
- Eiropas Savienības Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Komisijai un Eiropas Ārējās darbības dienestam jāizstrādā saskaņota un efektīvāka politika saistībā ar privātumu ietekmējošu novērošanas rīku eksportu divējāda lietojuma tehnoloģiju kontekstā ES un starptautiskā mērogā,
- ar atjauninātu politiku jāreglamentē nulles dienu (*0-day*) lietojums un personu neaizsargātība, lai novērstu to izmantošanu pamattiesību pārkāpšanai,
- ES kiberdrošības politikā jāņem vērā pārtveršanas un novērošanas tehnoloģiju izplatība, kā arī konkrēti jāpievēršas šim jautājumam attiecīgos tiesību aktos,
- jāveicina ieguldījumi interneta drošībā un iniciatīvas, kuru mērķis ir iekļaut integrētu privātuma aizsardzību jaunos tehnoloģiskos risinājumos,
- jāievieš konsekventa pieeja saistībā ar starptautiskas aizsardzības nodrošināšanu ziņotājiem, kuri palīdz atklāt cilvēktiesību pārkāpumus, kas īstenoti ar pārtveršanas un novērošanas tehnoloģijām.

Briselē, 2015. gada 15. decembrī

Eiropas datu aizsardzības uzraudzītājs

Giovanni BUTTARELLI